

Draaiboek: CT De 'onzichtbare' vrouwen

Minimaal twee lessen van 50 minuten

Dit draaiboek is gemaakt met behulp van twee docenten en bevat de het lessonUp materiaal en een globaal draaiboek dat naar eigen voorkeur kan worden aangepast. Bij de introductie kan bijvoorbeeld voor een ander onderwerp worden gekozen, bij het werken met straatnamen met andere datasets en bij de les met de dataset uit 1742 kan er worden gekozen om met of zonder de tool te werken, of achtereenvolgens eerst op papier en dan in de tool (afhankelijk van de tijd) . De ervaring leert dat leerlingen het stoeien met de tool leuk vinden maar dat ze wel moeten worden geholpen bij het koppelen hiervan aan de centrale vraag van de les en de historische context.

Doel van de lessenserie: In twee lessen leer je hoe je data bruikbaar kan maken voor historisch onderzoek, doormiddel van *computationele denkstrategieën* .

Voorkennis: Leerlingen kunnen Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden in de tijd/ruimte plaatsen en hebben kennis van de economische positie van de Republiek.

Links naar lessonUp:

Versie 1 (docent Sylke): zonder tool

https://www.lessonup.com/nl/lesson/HWezuRhMb6mCtZ8Gi?utm_source=app&utm_campaign=shared-lesson-app&utm_content=1686304031009&utm_medium=shared-link

Versie 2 (docent Mariëm): met tool

https://www.lessonup.com/nl/lesson/zyiN53nodRn4fmPCo?utm_source=app&utm_campaign=shared-lesson-app&utm_content=1737130019510&utm_medium=shared-link

Leerlingversie:

https://www.lessonup.com/nl/lesson/wusrk9hXpbJ37zo4B?utm_source=app&utm_campaign=shared-lesson-app&utm_content=1737130057003&utm_medium=shared-link

Link naar tool: <https://edu.nl/edvtc>

edu.nl/edvtc

Overige bronnen:

- Database straatnamen Amsterdam: <https://drive.google.com/file/d/19JIQOUdQHpa5JvClkTuDv6nIBt3r1ghE/view>

Voorbeeld bestaande database: https://www.nationaalarchief.nl/onderzoeken/index/nt00338?activeTab=nt&qf_nt-rdf_pla_land_eindland=Nederland&sortering=prs_achternaam&volgorde=asc

Artikel correspondent: <https://decorrespondent.nl/7838/van-pythagoras-tot-amalia-hoe-wij-5-400-amsterdamse-straatnamen-analyseerden/63df2744-22cf-0eef-174b-8b5ea7561671>

Genderdatakloof: <https://decorrespondent.nl/12496/ik-zie-ik-zie-wat-jij-niet-ziet-hoe-de-onzichtbaarheid-van-de-vrouw-de-wereld-vormt/d8fd45ea-4c91-02c4-11cf-8da7d1f72c26>

Les 1:

Benodigdheden:

- LessonUp
- Device voor leerlingen (Laptop, Chroombook, tablet of Ipad)
- Leerlingen nemen oortjes of een koptelefoon mee.
- Internet

Onderdeel	Tijd	slide	Actie docent	Actie leerlingen	
Welkom	5 min	1 en 2	Docent licht toe waarover de lessenserie gaat. Haalt de voorkennis op over de Republiek en het werk van historici.	Participeren in het ophalen van de voorkennis.	Voorkennis is ook relevante ervaring met het uitpluizen van gegevens die aansluit bij de kern van de les. Eventueel vragen hoe je bij historisch onderzoek gebruik zou kunnen maken van een computer.
Instructie	5 min	3 t/m 5	Docent geeft uitleg		
Voor doen	5 min	5 t/m 6	Docent beantwoordt de vragen (slide 6) samen met de leerlingen.	Leerlingen denken actief mee en delen hun ideeën.	
Verwerking	20 min	7 t/m 17	Docent richt een uitleg tafel in waar groepjes langs kunnen komen voor extra ondersteuning. Geen ondersteuningsvragen? De docent gaat rond bij de groepen en bespreekt de aanpak van de leerlingen.	Leerlingen gaan in twee/drie tallen zelfstandig aan de slag met de probleemstelling 'Op welke manier kunnen we de straatnamen bruikbaar maken voor historici?'	
Afsluiting	7 min	18	Leerlingen eerst bevragen op hun ervaring. Vervolgens leerlingen zelf de vragen op slide 18 laten invullen. Daarna klassikaal de vragen bespreken.	Ervaring uitwisselen van de opdracht. Zelfstandig de exit ticket invullen Meedoen met de bespreking van de exit ticket.	
Verwerking	3 min	19	Leerlingen uitdagen om zelf de koppeling te laten maken met de straatnamen en de titel 'onzichtbare vrouwen', daarna korte toelichting geven over de volgende lesinhoud.	Meedenken en luisteren.	

Les 2:

Benodigheden:

- LessonUp
- Device voor leerlingen (Laptop, Chroombook, tablet of Ipad)
- Leerlingen nemen oortjes of een koptelefoon mee.
- Internet
- Dataset Rotterdam (digitaal)
- Toelichting bij de dataset van Rotterdam (digitaal en/of print)

Onderdeel	Tijd	slide	Actie docent	Actie leerlingen	
Welkom	3 min	20	Docent ligt toe waarover de les gaat. Haalt de voorkennis op over dataset, doel van een flowchart en het werk van historici.	Participeren in het ophalen van de voorkennis.	
Instap	5 min	21	Docent stuurt leerlingen aan op wat ze moeten doen. Zie stap 1 en 2. Vervolgens bespreekt de docent de vraag	Luisteren of lezen de tekst, waar na ze een antwoord bedenken op de vraag. Vervolgens moeten leerlingen instaat zijn om hun antwoord uit te wisselen.	
Instructie	10 min	22 t/m 24	Docent geeft klassikaal instructie.	Leerlingen participeren in de instructie.	
Verwerking	20 min	25 t/m29	Docent richt een uitleg tafel in waar groepjes langs kunnen komen voor extra ondersteuning. Geen ondersteuningsvragen? De docent gaat rond bij de groepen en bespreekt de aanpak van de leerlingen.	In twee en/of drie tallen aan de slag met Hoe herken je werkende vrouwen in de dataset van Rotterdam? Bij vragen aansluiten bij de uitlegtafel.	Meerdere opties: <ul style="list-style-type: none"> • Zonder hulpmiddel maar met een flowchart een stappenplan bedenken • Eerst oefenen met hulpmiddel • Meteen met hulpmiddel en dan hulp op maat geven (meer uitdaging en eventueel competitie-element toevoegen)
Afsluiting	2 min	30 en 31	Docent introduceert een nieuwe casus waarbij de nadruk gelegd wordt op de inzet van computers.	Leerlingen proberen antwoord te geven op de vraag.	Reflecteer op: <ul style="list-style-type: none"> • De bedachte stappen: welke zijn beter en waarom/zijn er meerdere opties mogelijk? • Wat zijn en voor en nadelen van het werken met een computer? • Op welke data/historische kwesties zou deze manier van werken nog meer van toepassing kunnen zijn

Bijlagen:

Hoe gebruik ik het hulpmiddel?

Het hulpmiddel van boven naar beneden

1. Zichtbaarheid

Klik hieronder op 1 van de kolomnamen om deze weer te geven / te verbergen

Volledige naam Straat Titel Voornaam Tussenv Achternaam Beroep 1 Beroep 2 Beroep 3 Beroep 4 Beroep 5

De kolomnamen met de blauwe achtergrond zijn **wel** te zien in de tabel en de kolomnamen met de grijze achtergrond zijn **niet** te zien. Je kan dit wijzigen door erop te klikken.

2. Filteren/zoeken

Om uitgebreider te zoeken in de tabel gebruik je filters. Als je op de knop drukt, krijg je het volgende te zien:

Uitgebreid zoeken

× Kolom Criteria Waarde

Σ Filter toevoegen

- Rood: dit is een kolom, waarbij je kan filteren in de database (bijvoorbeeld voornamen)
- Groen: dit is een kolom, waarbij je extra criteria kan uitkiezen (bijvoorbeeld 'begint met')
- Blauw: dit is een kolom, waarbij je een specifieke waarde kan invullen (bijvoorbeeld 'ja')

Als je wil filteren op alle voornamen die beginnen met de letters 'ja' ziet het er dus zo uit:

Uitgebreid zoeken

× Voornaam Begint met ja

Σ Filter toevoegen

Nu krijg je alle voornamen die beginnen met "ja" te zien, van Jac tot Jasper.

3. Extra filter mogelijkheden

Je kunt nog meer filters toevoegen! Als je alleen voornamen die beginnen met 'ja' en het tussenvoegsel 'van den' zichtbaar wilt krijgen doe je dus het volgende:

Uitgebreid zoeken

x

Voornaam ▾ Begint met ▾ ja

z

Tussenv ▾ gelijk aan ▾ van den ▾

Filter toevoegen

Controleren of je het allemaal begrijpt? Je kan aan de slag gaan met de volgende opdrachten!

- Filter op mensen waarbij hun eerste beroep (beroep 1) het woord "winkel" bevat EN hun voornaam begint niet met "a".
- Filter op mensen waarbij hun straat geen A en E bevat of de straat begint met een A of E

Tip: Vergeet je filters niet te verwijderen als gaat beginnen aan een nieuwe zoekopdracht!

Hoe gebruik ik het hulpmiddel? (leerling versie)

Het hulpmiddel van boven naar beneden

4. Zichtbaarheid

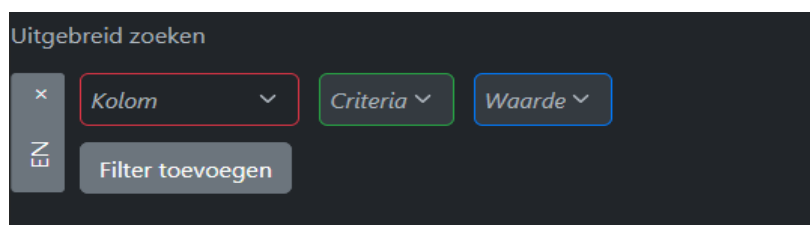
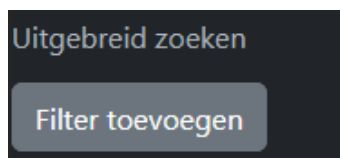
Klik hieronder op 1 van de kolomnamen om deze weer te geven / te verbergen

Volledige naam Straat Titel Voornaam Tussenv Achternaam Beroep 1 Beroep 2 Beroep 3 Beroep 4 Beroep 5

De kolomnamen met de blauwe achtergrond zijn **wel** te zien in de tabel en de kolomnamen met de grijze achtergrond zijn **niet** te zien. Je kan dit wijzigen door erop te klikken.

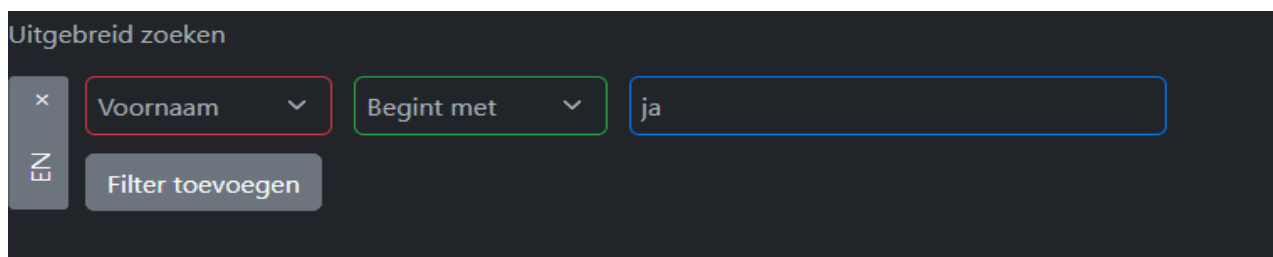
5. Filteren/zoeken

Om uitgebreider te zoeken in de tabel gebruik je filters. Als je op de knop drukt, krijg je het volgende te zien:

- Rood: dit is een kolom, waarbij je kan filteren in de database (bijvoorbeeld voornamen)
- Groen: dit is een kolom, waarbij je extra criteria kan uitkiezen (bijvoorbeeld 'begint met')
- Blauw: dit is een kolom, waarbij je een specifieke waarde kan invullen (bijvoorbeeld 'ja')

Als je wil filteren op alle voornamen die beginnen met de letters 'ja' ziet het er dus zo uit:

Nu krijg je alle voornamen die beginnen met "ja" te zien, van Jac tot Jasper.

6. Extra filter mogelijkheden

Je kunt nog meer filters toevoegen! Als je alleen voornamen die beginnen met 'ja' en het tussenvoegsel 'van den' zichtbaar wilt krijgen doe je dus het volgende:

Jitgebreed zoeken

x

Voornaam ▼

Begint met ▼

ja

Z

Tussenv ▼

gelijk aan ▼

van den ▼

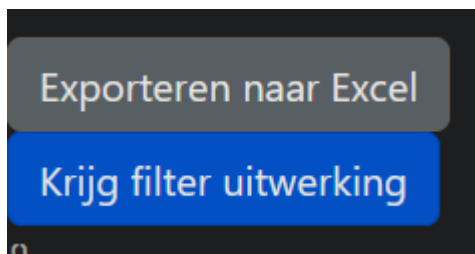
Filter toevoegen

Controleren of je het allemaal begrijpt? Je kan aan de slag gaan met de volgende opdrachten!

- Filter op mensen waarbij hun eerste beroep (beroep 1) het woord "winkel" bevat EN hun voornaam begint niet met "a".
- Filter op mensen waarbij hun straat geen A en E bevat of de straat begint met een A of E

7. Tip en inleveren

Tip: Vergeet je filters niet te verwijderen als gaat beginnen aan een nieuwe zoekopdracht! **Inleveren:** Om je antwoorden door te geven aan de docent gebruik je deze 2 knoppen die onderaan de pagina staan. Bij "exporteren naar Excel" download je een Excel bestand, het bestand stuur je door naar de docent via magister of m.mohamed@lelylyceum.nl

Als je op de knop 'krijg filter uitwerking' klikt zal je een tekst zien. Deze tekst kopieer je en lever je in via LessonUP.

```
{ "criteria": [ { "condition": "starts", "data": "Voornaam", "type": "string", "value": [ "Ja" ] }, "logic": "AND" }
```